

ความสำคัญของภาษา

1. ภาษาในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสาร

การสื่อสารจะประสบผลสำเร็จได้จะต้องมีภาษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เนื้อหาของสาร

จะไม่สามารถถ่ายทอดได้ถ้าไม่มีภาษา จึงอาจกล่าวได้ว่าภาษาคือตัวนำสาร ภาษาที่ผู้ส่งสาร

และผู้รับสารจะใช้จะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับทักษะในการสื่อสาร ถ้าผู้ส่งสารเลือกใช้ภาษาในการเสนอสารที่เหมาะสมกับผู้รับสาร ในด้านความรู้และทักษะการใช้ภาษา จะทำให้เกิดการรับรู้และเข้าใจตรงกัน ภาษาในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสาร จะมี 2 ลักษณะ คือ

1.1 ภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร

ภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน แบ่งได้เป็น 2 ชนิดคือ

1) วจนภาษา (verbal language) คือ ภาษาถ้อยคำ ได้แก่ คำพูดหรือตัวอักษร

ที่กำหนดใช้ร่วมกันในสังคม ซึ่งหมายรวมทั้งเสียงและลายลักษณ์อักษร ภาษาถ้อยคำเป็น

ภาษาที่มีมนุษย์สร้างขึ้นอย่างมีระบบ มีหลักเกณฑ์ทางภาษาหรือไวยากรณ์ซึ่งคนในสังคม

ต้องเรียนรู้และใช้ภาษาในการฟัง พูด อ่าน เขียนและคิด การใช้วจนภาษาในการสื่อสาร

ต้องคำนึงถึงความชัดเจนถูกต้องตามหลักภาษาและความเหมาะสมกับลักษณะการสื่อสาร,

ลักษณะงาน, สื่อและผู้รับสาร เป้าหมาย

2) อวจนภาษา (non-verbal language) คือ ภาษาที่ไม่ใช้ถ้อยคำ

เป็นภาษาซึ่งแฝงอยู่ในถ้อยคำ กิริยาอาการต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ

แปลความหมาย เช่น น้ำเสียง การตรงต่อเวลา การยิ้มแย้ม การสบตา การเลือกใช้

เสื้อผ้า ช่องว่างของสถานที่ กาลเวลา การสัมผัส ลักษณะตัวอักษร เครื่องหมาย

วรรคตอน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้แม้จะไม่ใช้ถ้อยคำ แต่ก็สามารถสื่อความหมายให้เข้าใจได้

ในการ สื่อสารมักมีอวจนภาษาเข้าไปแทรกอยู่เสมอ อาจตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้

3) ความสัมพันธ์ระหว่างวจนภาษาและอวจนภาษา

อวจนภาษาไม่สามารถแยกเด็ดขาดจากวจนภาษา ผู้ส่งสารมักใช้วจนภาษาและ

อวจนภาษาประกอบ เช่น บอกว่า "มา" พร้อมทั้งก้มมือเรียก เป็นต้น วจนภาษาและ

อวจนภาษามีความสัมพันธ์กันดังนี้

1. ใช้อวจนภาษาแทนคำพูด หมายถึง การใช้อวจนภาษาเพียงอย่างเดียว

ให้ความหมายเหมือนถ้อยคำภาษาได้ เช่น กวักมือ สันศิระะ เป็นต้น

2. ใช้วงจภาษาขยายความ เพื่อให้รับรู้สารเข้าใจยิ่งขึ้น เช่นพูดว่า "อยู่ในห้อง"

พร้อมทั้งชี้มือไปที่ห้อง ๆ หนึ่ง แสดงว่าไม่ได้ยู่ห้องอื่น

3. ใช้วงจภาษาย้ำความให้หนักแน่น หมายถึง การใช้วงจภาษาประกอบ

วงจภาษาในความหมายเดียวกัน เพื่อย้ำความให้หนักแน่นชัดเจน ยิ่งขึ้น เช่น พูดว่า
เสื้อตัวนี้ใช้ไหม พร้อมทั้งหยิบเสื้อขึ้นประกอบ

4. ใช้วงจภาษาเน้นความ หมายถึง การใช้วงจภาษาย้ำบางประเด็นของวงจภาษา

ทำให้ความหมายเด่นชัดขึ้น เช่น พาดหัวหนังสือพิมพ์ ใช้ตัวอักษรตัวโตพิเศษ แสดงว่า
เป็นเรื่องสำคัญมาก

5. ใช้วงจภาษาขัดแย้งกัน หมายถึง การใช้ภาษาที่ให้ความหมายตรงข้ามกับ

วงจภาษา ผู้รับสารมักจะเชื่อถือสารจากอวงจภาษาว่าตรงกับความรู้สึกมากกว่า เช่น
พูดว่า "โกรธไหมจะตีผมมาชา" ผู้รับสารตอบว่า "ไม่โกรธหรอกคะ" พร้อมกับมีสีหน้า
บึ้งตึง ผู้ส่งสารก็รู้ได้ทันทีว่ายังโกรธอยู่

6. ใช้วงจภาษาควบคุมปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสาร หมายถึง การใช้กิริยา

ท่าทาง สายตา น้ำเสียงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสาร เช่น การยิ้มแย้มแจ่มใส
การแสดงความคิดเห็นที่โต้ตอบกัน

อวงจภาษามีผลในด้านการสร้างความรู้สึกลึกได้มากกว่าวงจภาษา การใช้

อวงจภาษาจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม ผู้ส่งสารและผู้รับสารจะต้องระมัดระวัง
ถ้ารู้จักเลือกใช้อวงจภาษาเพื่อเสริมหรือเน้นหรือแทนวงจภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
จะช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลมากขึ้น

1.2 ระดับภาษาในการสื่อสาร

การใช้ภาษาสื่อสารต้องให้เหมาะสมกับโอกาส สถานการณ์ และสัมพันธภาพ

ระหว่างบุคคล ระดับภาษาเป็นตัวกำหนดความเหมาะสม ช่วยให้เกิดผลดีในการสื่อสาร

ระดับภาษาแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

1) ระดับพิธีการ ภาษาระดับนี้ใช้สื่อสารกันในที่ประชุมที่จัดขึ้นอย่างเป็นทางการ

เช่น การเปิดประชุมรัฐสภา การกล่าวรายงานในที่ม็อบปริญญบัตรผู้ส่งสารมุ่งแสดงออก

ให้เห็นถึงความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ ความทรงภูมิปัญญา ฯลฯไม่มุ่งประโยชน์ที่จะให้ผู้รับสาร

ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น หากจะมีการกล่าวตอบก็ต้องกระทำ

อย่างเป็นพิธีการในฐานะผู้แทนกลุ่มเท่านั้น

- 2) ระดับทางการ ภาษาในระดับนี้มักได้มุ่งหมายที่จะให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม ในการสื่อสาร โดยตรงเช่นกัน ผู้ส่งสารมุ่งเสนอข่าวสารแนวคิดและทัศนคติ ไปสู่กลุ่มรับสารขนาดใหญ่ เช่น การแถลงข่าวอย่างเป็นทางการต่อสื่อมวลชน การให้โอวาทต่อคณะบุคคล การเขียน บทบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์ การเขียนบทความทางวิชาการ
- 3) ระดับกึ่งทางการ ภาษาในระดับนี้มักใช้ในการปรึกษาหารือกิจธุระระหว่างบุคคล หรือกลุ่มบุคคล มีการเปิดโอกาสให้ผู้รับสารมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้ส่งสาร ภาษาในระดับนี้จะใช้ในการประชุมกลุ่ม การปรึกษางาน การวางแผนร่วมกัน การเขียนบทความ แสดงทัศนคติในหนังสือพิมพ์ การเสนอรายการสารคดีทางวิชาการ
- 4) ระดับสนทนา อาจเรียกว่า ระดับล้าลองภาษาในระดับนี้มักใช้ในการสื่อสาร กับเพื่อนสนิท อาจมีถ้อยคำที่เคยใช้กันเฉพาะกลุ่มหรือเข้าใจความหมายตรงกันในกลุ่มเท่านั้น
- 5) ระดับกันเอง ภาษาในระดับนี้จะใช้ในวงจำกัด ใช้ระหว่างบุคคลที่สนิทสนมคุ้นเคย กันมาก ๆ สถานที่ซึ่งมักเป็นที่ส่วนตัว เช่น ที่บ้านในห้องที่เป็นสัดส่วนของตน โดยเฉพาะ ถ้อยคำที่ใช้อาจมีคำแสลง คำที่ใช้เฉพาะกลุ่ม ภาษาในระดับนี้ไม่นิยมบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร